

ALL VERDENS

Historie

 SAGA
EGMONT

**KRIGS-
LYKKEN
SNUR**

ALL VERDENS

Historie

 SAGA
EGMONT

**KRIGS-
LYKKEN
SNUR**

All Verdens Historie

Krigslykken snur

SAGA Egmont

Krigslykken snur

Cover image: Ritzau Scanpix

Copyright © 2019, 2020 All verdens historie and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726401929

1. e-book edition, 2020

Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com - a part of Egmont,
www.egmont.com

De allierte til motangrep

Tyskerne og deres allierte i Øst-Asia, japanerne, virket uovervinnelige. Siden krigen startet, hadde Aksemaktene gått fra seier til seier, men høsten 1942 snudde krigsbildet. På den lille stillehavsøya Guadalcanal tvang amerikanerne japanerne ut av jungelen og gjenerobret en viktig flyplass. Og på Østfronten frøs Hitlers enorme felttog fast ved Stalingrad, der Røde armé intenst forsvarte hver eneste gate og fant en sterk alliert i den russiske vinteren.

På vei inn i sitt fjerde år ble krigen råere. Begge sider forsøkte å terrorbombe kampviljen ut av sivilbefolkningen med gjentatte tokt over fiendens storbyer, og nazistene brøt internasjonale avtaler ved å la sovjetiske krigsfanger dø av sult.

Femte bind av EN VERDEN I KRIG følger hvordan krigslykken langsomt svingte fra Aksemaktene over til de allierte.

God leselyst

1. De allierte bremset japans frammarsj

Med en styrke på 19 000 marinesoldater satte den amerikanske hæren alt inn på å gjenerobre stillehavsøya Guadalcanal. Japans framferd i Det fjerne østen måtte stoppes, og keiserriket måtte fratas muligheten til å angripe Australia. Men da amerikanerne gikk i land på den lille tropeøya, ventet en stor overraskelse.

Flere hundre marinesoldater stod klare langs styrbords reling på USS American Legion. De siste dagene hadde det vært konstant prat om kjæresten og kvinneerobringer, men ikke nå lenger. Bare lyden av vannet som bruste langs skipet, fylte luften.

I kraftige kikkerter betraktet oberst LeRoy Hunt og marineinfanteristene hans de ujevne svarte fjelltoppene som i morgenmørket bare så vidt kunne anes på stillehavsøya Guadalcanal. Mennenes hjerter pumpet for full kraft, men merkelig nok kom det ikke ett eneste skudd fra fiendens kystbatterier.

Klokken 06.14 brøt den første granaten stillheten da en amerikansk destroyer innledet bombardementet av japanernes forsvarsstillinger. Snart haglet salve etter salve inn mot Guadalcanal. De alliertes ammunisjon lyste glimtvis opp tropestrandene og lettet bombearbeidet for de Dauntless-flyene som hadde satt kurs mot Guadalcanal fra hangarskipene lenger ute på havet. Paradiskysten var forvandlet til et eksplosjonshelvete.

På USS American Legion hadde motorene stoppet, og soldatene bukserte med å fire landgangsåtene i vannet ved hjelp av knirkende kraner. Lyset hadde kommet da de første taustigene ble kastet over relingen, og marineinfanterister klatret ned i åtene. Det møysommelige arbeidet varte nesten to timer, men ved 08.30-tiden var sundet fylt av små, svarte landgangsfartøy som gynget opp og ned mens besetningen utålmodig ventet på å få signal til å styre mot land.

Da oberst Hunt krøp ned i en av de siste åtene, noterte den kraftige offiseren seg at ingen av de alliertes skip var truffet.

"Kanskje er det ikke noen japser her!" ropte en løytnant i åten.

"... eller kanskje er fienden i ferd med å lokke oss i en telle", lød det fra en soldat.

Menneses blikk flakket rundt. Foran dem lå en ukjent øy, et ukjent landskap og framfor alt: en ukjent skjebne.

USA VAR TVUNGET I ANGREP

At Guadalcanal plutselig hadde blitt en avgjørende flekk på kartet, skyldtes at japanerne hadde plantet føttene der i mai 1942. Umiddelbart hadde den nesten ubebodde og tettvokste tropeøya ikke noen særlig verdi, men plasseringen nordøst for Australia gjorde at stedet var interessant. Med en flybase der kunne japanerne avskjære forsyningslinjene mellom USA og Australia samtidig som keiserriket øynet en mulighet for å sende bombefly inn mot den australske østkysten.

Japanske skip gikk snart i gang med å lesse ingeniørtropper og maskiner i land, og 3. juli begynte arbeidet med å felle trær og palmer. Imidlertid greide en australsk spion å snappe opp informasjon om det japanerne

hadde planer om, og de allierte var straks klar over at japanernes hensikt var å anlegge en flyplass. I Washington hadde president Roosevelt et møte med militærstaben sin og med andre allierte representanter. Deres beslutning var klar: Guadalcanal måtte erobres.

Operasjonen fikk kodenavnet Watchtower. Et vellykket oppdrag ville til og med bane veien for at de kunne innta eller nøytralisere den japanske basen i Rabaul på øya New Britain.

USA red fremdeles på en bølge av optimisme etter at flåten hadde forpurret fiendens storstilte angrep mot Midway i begynnelsen av juni i 1942. Og selv om amerikanerne ennå ikke hadde gjennomført en amfibieoperasjon i krigen, var alle klare. Generalmajor Alexander Vandegrift ble satt til å lede operasjonen, som hadde 23 transportskip med til sammen 19 000 marineinfanterister.

Klokken litt over ni traff de første landgangsbåtene sandbunnen. Rampene gikk ned, og ut stormet marinesoldater, plaskende gjennom vannet for å finne fotfeste. Spontant fyrte de løs mot japanernes batterier og bunkere. Men etter et halvt minutts tid gikk det opp for amerikanerne at de ikke ble beskutt i det hele tatt. Det var ingen japanere på Beach Red, som invasjonsstranden hadde blitt døpt.

KLAM LUFT GJORDE DET VANSKELIG Å PUSTE

Oberst Hunt, som landet på stranden klokken 09.50, var svært fornøyd med den manglende motstanden. Ikke én av soldatene hans hadde mistet livet, og minutt for minutt veltet styrkene inn på Guadalcanal. Mennene bar i land kanoner og kasser med ammunisjon, og snart trillet også

lette stridsvogne rundt i strandkanten mens de sprutet kaskader av vann.

De menige, som trodde de skulle stikke nykvessede bajonetter i hodene på fienden, spiddet nå i stedet kokosnøtter med dem for å slurpe i seg den kjølige melken. Men midt i idyllen dukket bekymringene også opp. For hvor var fienden?

”Vi kikket på en jungelvegg like bak stranden og lurte på hva som fantes der inne”, skrev den unge løytnant William H. Whyte i sine erindringer.

24 år gamle Whyte fikk raskt anledning til å utforske regnskogen da han tidlig på ettermiddagen ble en del av den styrken som skulle arbeide seg gjennom den tette vegetasjonen og angripe flyplassen nesten 10 kilometer unna. Med macheter listet soldatene seg fram, konstant på vakt. Alle bladene i toppen av de høye trærne skygget for lyset, og nede ved bakken var luften så klam og fuktig at Whyte og kameratene fikk pusteproblemer. Lydene i jungelen var ukjente, og soldatene var livredde for de giftige slangene som de visste krøp rundt i krattet. Det meterhøye kunaigresset reduserte sikten til nesten null, og uten ordentlige kart var kompasset det eneste hjelpemiddelet som fungerte. Konstant møtte de uventede bratte skråninger som forsinket frammarsjen. Først neste dag kom troppene fram til rullebanen. Ingen japanere hadde angrepet marineinfanteristene, og anlegget var forlatt. Brakkene stod tomme, men depotene var fulle av risposer, laks på boks samt ikke minst øl og sake. Mest av alt var Whyte forundret over de enorme mengdene av pornoblader som japanerne tilsynelatende hadde hygget seg med.

24 timer hadde gått, og invasjonen av Guadalcanal hadde gått over all forventning. Bare én soldat hadde kommet alvorlig til skade fordi macheten hans hadde glidd

i et forsøk på å åpne en kokosnøtt. Mennene klasket hverandre på skulderen. Ingen kunne på det tidspunktet vite at oppholdet på øya ville utvikle seg til et halvår med utmattende kamper.

FLÅTEFARTØYER EKSPLODERTE I NATTEN

Grunnen til at japanerne i første omgang valgte dette forsvinningsnummeret, var at det var svært få soldater ved basen. Bare 500 mann hadde urolig betraktet de allierte som nærmet seg om morgenen 7. august. Bombardementet og synet av de hundrevis av landingsbåtene på havet fikk soldatene til å trekke seg langt inn i jungelen, og de cirka 1700 ingeniørene og arbeidsfolkene på flybasen fulgte etter dem.

Den japanske flåten hadde likevel på ingen måte gitt opp Guadalcanal. Fra Rabaul, Japans hovedbase vest i Stillehavet, drog viseadmiral Gunichi Mikawa ut med en skvadron tunge kryssere for at de skulle gå til angrep på ankerplassen utenfor Guadalcanal, der de mange allierte skipene fremdeles lå. Bare amerikanernes tre hangarskip hadde forlatt området. Det var til gjengjeld kritisk, for de skipene som lå i bukten nå, var uten luftstøtte.

Om natten 9. august lå løytnant William Whyte og kameratene i storteltene som fienden hadde satt opp, da et kraftig drønn vekket alle. Mennene løp ned til stranden, der det ene brakket fulgte det neste. Tause stod de i klynger under palmene mens glimt fra japanske, amerikanske og australske skip lyste opp himmelen. Lange, fargerike stråler forbandt det ene skipet med det andre, og flere ganger endte skuddvekslingen med å forvandle metallgigantene til voggende flammehav.

”Det var et spektakulært syn – skip som eksploderte i det røde skjæret fra granatene. I begynnelsen hadde vi ikke